

პედაგოგიკის
საერთაშორისო

ნაპაღმული

საქართველოს მუშაკთა

ივლისი

№ 13

1910

მთავარი რედაქტორი

ვახტანგ შავეჩაძე

შინაარსი.

I—საყვარელი ნაკადული,—ღუქსი, ლადო გებეჭკორისა . . .	3
II—მაშაყი შგზავრები,—ვ. თამროშვილისა	5
III—ტყვეობა ჭთაეისუფლება,—(კადმოკეთებუღი) თეო კან- დეღაკისა	10
V—ხარბი კატა,—იგბე არაკი, ა. შანშიაშვილისა	15
IV—კოლო და სპილო,—(თარგმანი) ვლ. რცხიდაძისა	16
VI—ქიანკველები,—(თარგმანი) ლ. ბოტვიძისა	20
VII—ა) ანდაზა,—ბ) შარადა,—გ) ამოცანა,—დ) რე- ზუსი და ილსნა	24

საქართველოს
საბჭოთაო
საბჭოთაო
საბჭოთაო

წილიწადი 80-VI.

№ 13

03 ლისი, 1910 წ.

ტფილისი, ელექტრონის სკამბა წიგნების გამოცემულ ჟურნალთა ანაგოგისა.

შინაარსი.

I—საყვარელი ნაკადული,—ლექსი, ღაღო გებეჭკორისა . . .	3
II—მამაცი მგზავრები,—ვ. თამროშვილისა	5
III—ტყვეობა ღ თაქისუფლება,—(გადმოკეთებული) თქო კან- დელაქისა	10
V—ხარბი კატა,—იგავ არაკი, ა. შანშიაშვილისა	15
IV—კოლო და სპილო,—(თარგმანი) ვლ. რცხილაძისა	16
VI—კიანკველები,—(თარგმანი) დ. ბოგეძისა	20
VII—ა) ანდაზა,—ბ) შარადა,—გ) ამოცანა,—დ) რე- ბუსი და აღსნა	24

საუზარელი ნაკადული

(უძლენი მგოსანს ვაჟა-ფშაველას).

იუვარს მთიდან გადმომსკდარი,
მონუხნუსე ნაკადული;
მიუვარს მისი სიკისკასე,
სიცელქე და სისზრული!

კლდიდან კლდეზე მარდად მოხტის
და მოარღვევს ცელქად გზასა;
მუებით სავსე არე-მარეს
კვლავ დასძახის სიმღერასა!

წმინდაა და კრიალაა
მთის მკერდისა მონაწური,—
ზედ დაჭურვებს უვავილთ კრება
ფერადი და საამური!

აქ ჩირკეები დაცვარ-ნამა,
იქ ბილილას მოულსინა
და გოლვისგან გამხმარ უნანს
მან სიცოცხლე მოუვლინა!

ცხვარიც იქით ემურება,
სადაც მოსჩქეფს ნაკადული,—
სადაც ჭეუვალის ნაზი ია,
ვარდ-საძმანთი და სუმბული!

გეორგიული
აკადემია

იქ კრძობს მწუემსი სისარულსა,
იქ დაძღერის სალაძურსა;
ფრინველებიც გასძასიან
იქ სიძღერას სააძურსა!

და მეც მიუვარს ძთის ნაჩქეფი,
ძონუსხუსე ნაკადული;
მიუვარს მისი ძარდი სტომა
სიკეკლუსე, სისარული!

ლადო გიგეძორი.

მამაცი მკვარები

(უძლენი დ. აბელიშვილს)

ა სალხენია ბავშვობის დროის მოგონება, რა მიმზიდველია უდარდელი ბავშვობა! თვალწინ მიდგია დიდის სნის ამბავი. მამინ ჯერ ცხრა წლისა, ან ვიქნებოდი. მთელი ჩვენი ოჯახი ალავერდში წავიდა სალოცავად; დიდის ვაი-ვაკლასის შემდეგ, მეც წამიყვანეს, — ჰო, დიდის ვაი-ვაკლასის შემდეგ, რადგან იმ წელიწადს სკოლაში სიარული დამაწვებინეს და ალავერდობა-კი სწავლის დროსა და სწავლაში მოცდენა სომ, ბებიას სიტყვით, კლდეზედ გადავარდნაზე უარესი იყო.

ალავერდში, სადაც მთელი კახეთი იურის თავსა, დღეობა სამს დღეს გრძელდება და უფრო მეტსაც. დღეობის გათავების შემდეგ, ჩვენებმა გადასწვევითეს სათევზაოდ ალაზანზედ წასულიყვნენ, რომელიც ძლიერ ახლო იყო. და რადგან მოხუცი

ბებია ჩემი იქვე რჩებოდა, სად შემძლიან მოსუცს იქ სიამაღლეო, ჩვენი დატოვებაც გადაწვეტილი იყო.

მე და ჩემი ორი ბიძაშვილი ძლიერ დავლონდით, ზღუქნი დავიწვეთ, მაგრამ დიდები გვაჩუქებდნენ: „დაწუნარდით, აქ დარჩით, საღამოსე ამოვბრუნდებით და წითელს თევსებს მოგიტანთო“, მაგრამ ის-კი დაჭვიწვებოდათ, რომ თავისს ნათქვამს ბავშვს ვერც წითელი თევზი დაამშვიდებს და ვერც უვითელი. მანც თავისი გაიტანეს და როგორღაც გაგვეპარნენ.

ჩვენ, სამთავეთ, გადაწვეტიეთ სამრეკლოდან იმათი გზა დაგვესვრა და მერე წავსულაუავით. მეთაურობა, ცხადია, როგორც უფროსს, მე მერტებოდა.

გზის ზეგრვა სამრეკლოდან დიდხანს მოგვინდა, ჩემი ბიძაშვილები-კი მახქარებდნენ, გინდა თუ არა, ჩქარა გზა იზოვეო, მაგრამ გზა, წვეული გზა ტეეში იკარკებოდა და ტეეში სომ დათვები, ტურები და მკლები იყვნენ? მოგვწინდა გზის თვალთვება და მალალ სამრეკლოდან-კი ძირს ჩამოსვლა საზარო იყო.

ამ მთისა და იმ მთის ლაპარაკში სამივეს იქვე ჩავკვძინებოდა.

შეიძლება შუა დღემდინაც კვძინებოდა, რომ ღრუზე ამოსწრებულს ბერს არ გავედვიძებინეთ.

ახლა ისევ წუსილი შეკვექმნა, თუ ალაზნისკენ გზა საით იყო.

დიდის ეოყმანის შემდეგ, ბერსა ვკითხე:

— ჰაჰაჰე, ალაზანი შორს არის? აი იქ, ტეის იქით, რომ წუალი მოსჩანს, ის არის, არა, ალაზანი?!

— ჰო, ის არის, ბაღლო, შორს რად იქნება?

— მერე, იქითკენ რომ გზა მიდის, ტეეში რად იმალება?

— ის გზა, იქიდან ტეეს რომ გაივლის, ალაზანთან მიდის.

ჩვენ ამ ლაპარაკში ძირს ჩამოვვდით, ბერი თავის გზას გაუდგა და ჩვენ—ჩვენსას. თავიდან არ გვმორღებოდა ფიქრა ალაზანზე წასვლისა.

დავადექით გზას, ალაზანზე წასვლა გადავწყვიტეთ. უნდა
 ზირს მივატანეთ, მაგრამ ტყეში გასვლა? მე აზრი შევიცვალე.

— იცი, მიტრო, რა გითხრა? მოდი, რაკი ჩვენებს არ
 უყვარვართ — დავიკარგოთ, — მივმართე ჩემს ბიძაშვილს.

— რას ამბობ, ბიჭო, როგორ თუ დავიკარგოთ, მერე
 დედაჩემი რომ გამიჯავრდება?! — სთქვა ესა და შუბლი შეიკრა,
 მოიღრუბლა და სატირლად მოემხადა. ტირილი-კი ვაუთბე-
 ბელი იცოდა, ზედ რომ გადაჭკვდომოდით, ვერ დახსუმიდით.

— ეე, რა სულელი ხარ, კი არ დავიკარგოთ, — სიტყვის
 გამოსწორება დავიწყე, — მივევით ამ გზას და ალაზანზე მი-
 გვიყვანს, იქ თუ შემი დაგვხვდება და იმათ გავუვით, ისინი
 ხომ კარგი ხალხია, სულ კარაქსა და ნაზუქებს გვაჭმევენ.
 აგვიყვანენ ცხენებით მთაზე და იქიდან ალექსისავით გადმო-
 ვძახსოთ:

„მშვიდობით, ჩვენო საუვარელო დედა-მამაჲ“!

ეს უკანასკნელი აზრი და შეტადრე კარაქისა და ნაზუქის
 ჭამა ძალიან მოეწონათ.

— კარგი, კარგი, წაუიდეოთ! — ერთხმად იძახდნენ ორივენი.

შევედით ტყეში: ვეელაფერი, რაც-კი რამ საშიში გავე-
 გონა, ვეელაფერი მძინ მოგვაგონდა. სად მგელმა კაცი შე-
 ჭამა, სად ტურა ემაწვილებს იტაცებდა და კადევ ბევრი ამი-
 სთანები.

— მერე, ბიჭო, დათვი რო დაგვხვდება?! — შიშით შემეკითხა
 დათვიკო.

— თუ დათვი დაგვხვდა, რისა გეშინიანთ, — (თუმცა მე
 იმათზე ნაკლებ არ მეშინოდა) — გავწვეთ მიწაზე და სუნთქვა
 შევიკრათ. დათვი მაშინვე თავს დაგვანებებს. — მეტი რა ძალა
 ჰქონდათ, ჩემი რჩევა დაიხსომეს.

გასაკვირველი არ უნდა იყოს, რომ ნახევარ საათი არც-
 კი გველო, გზა აგვირია და ტყისთვის თავი ვეღარ

დაგვესწია. თუმცა ერთმანეთს ვამსწევებდით, მაინც დიდხანს შიშში ვიყავით. სამსრობის დრო წამოვიდა და ალასხანი-კი ჯერ არსად სჩანდა. ჯერ ბელადს გული როგორ გამიტედა და ჩემ თანამგზავრთა ამბავს ნულარ მკითხავთ: შიმშილისაგან ცალკე და შიშისაგან კიდევ ცალკე ძლივს-ღა მივლასლასებდით.

უცებ რაღაც ბლუილი შემოგვესმა. ჭირის ოფლმა დაგვა-სსა. დათიკო და მიტრო სატირლად მოემზადნენ.

— ჩუმად იყავით, გაწექით მიწასე, მგონი, დათვია!
ბრძანება და ასრულება ერთი იყო. გავინაბენით.

რაღაც დიდი ცხოველი ლაწა-ლუწით ჩვენსკენ მოდიოდა, შიმშილ მოგვიანლოვდა და სათითაოდ დაგვსუნა. მერე ერთი დაიღმეულა და ზირი იბრუნა. ქვეშიდან დიდის სიფრთხილით თვალის ქუთუთო აწვიე და ჩემს თვალებს დაუჯერებელი სანახაობა წარმოუდგა: ჩემ თავს ახლო კამეჩი იდგა, სწორედ ჩვენი ლომი კამეჩი.

სისარულით წამოესტი და ეელზე მოვესვიე, დათქრ და მიტროც სომ სისარულისგან ცერცვივით სტოდნენ.

ჩვენს ჟივილ-სივილზე ჩვენი მოჯამაგირე თედო წამოკვადვა. თურმე ნუ იტყვით, ჩვენს იქ არ ეოფნას ბებია ჩემი ძეუფიქრინებია და თედო გამოეკვსაუნა ჩვენს სამებნელად. თედოსკი კაშქრიც დაჭკაროდა და ეუელანი სომ ასლა კვიზოვა!!

თუშებთან წასვლის ფიქრზე სელი ავიღეთ და სისარულით ჩვენინებისკენ გამოვწიეთ.

ვ. თამროშვილი.

ტყვეობა და თავისუფლება.

(დახასრული)

ური დამიგდე: ერთხელ უდაბნოში დიდი გრი-
ვალი ამოვარდა; ისეთი-კი არა, აქ, თქვენში
რომ იცის,—არა, უფრო საშინელი და თავ-
სარდაპცემი... ცას შავი ღრუბელი გადაეფარა,
კოკის ზირული წვიმა წამოვიდა, ელვა მსესა-
ვით ანათებდა და ჭექა-ქუსილით იქაურობას
აურუებდა... სწორედ ამ დროს მამა ჩემმა მითხრა:

— წამო, შვილო, ვუირილი გასწავლო. — გაბოვედით ცხვირ-
წამოწვდილ კლდიდან, რომელიც თავმესაფარად გუქინდა არსე-
ული უბინდობის დროს, და მამამ მითხრა:

— თავი მიწასე დადე, აი, ასე და უწი დაუკდე, — დაიწყეს თუ არა, შენც იმის გამოძახილსავეთ დაიღრიალე... მე, რასაკვირველია, მოვეყვი ღრიალს, რაც-კი შექმლო...

— უონად! ბარაქადა! ძალიან კარგი! ასლა უწი დამიკდე მე, — მითხრა მამამ, დადო თავი დედამიწასე და, გაისმა თუ არა ჭექა-ქუხილის გრიალი, იმანაც შეჭლრიალა და შეჭლრიალა შედისეღ რამდენჯერმე, თანდათან უფრო მძლავრად და მძლავრად... მისი ღრიალი ისე ჰგავდა ქუსილს, რომ ვერც-კი ვარჩევდი ნამდვილ ქუსილისაგან.

ასლა მე მოვეყვი კიდევ ღრიალს, მაგრამ ჩემი სმა ქუსილის სმაში იკარგებოდა... როდესაც დაღალულ-დაქანცული და მთლად დასველებული ბუნაგში შევბრუნდით, დედა ჩემმა მომილაფერსა, თავსე თათი დამისვა და მითხრა:

— უი, შენ-კიგენაცვალე, ჩემო დიდოკაცო, მაგ სმაში, რომ ასე მშვენივრად ღრიალებდი!... აბა, მამა შენის შვილს ურიგო სმა და კილო რად გეწებაო? თავის დროსე, შვილო, შესანიშნავი სმა დავიდგება, რამდენადაც ავარჯიშებ და ფილტვები გაგამაგრებო...

ამის შემდეგ მამამ ნადირობა დასაწყებინა. უნდა გითხრა, ჩვენ, ღომებს, დღისით გვიძინავს სოლმე და დამ-დამობით ვნადირობთ, რადგან თვალები ისე გვაქვს მოწყობილია, რომ ბნელაში უფრო კარგად ვხედავთ. ნადირობაში დედა ჩემიც გვშველოდა და ვცსოვრობდით ჩვენ სამნი კარგად და ბედნიერად.

— თუ-კი მაგრე კარგად იუაფი, აქ რამ წამოგიყვანა აფორიკიდან? — ჰკითხა ბელურამ.

— ეს ჩემი ბრალი არ იყო, ჩემო კარგო, თორემ ვინ თავშეკვდარი წამოგიდოდა იქიდან! იქ მიჯობს შავი სიკვდილი, აქ სიცოცხლეც-კი იმწარის!!..

— აი, ეს როგორ მოხდა: ერთხელ სტუმრად წაველ ჩემ ამხანაგ ღომის ლეკვებთან.. ჯერ კარგა სანს ვთამაშობდით, ვსტუნაო-

ბდით, ვცელქობდით... ეჭვ, ნეტავი იმ დროსა!. მერე სიბრძნე-
ლში გაგეჯობრეთ ერთმანეთს და მე ვეკლას წინ უსწრობდი,
ისეთი გაქცევა ვიცოდით... ბოლოს „კეკეპაღლულობა“ მოვიგონე
და ამხანაგებს ვემაღლებოდი ისე, რომ დიდხანს ვერ ვეპოვნეთ.
და მართლაც ისე მომივიდა!...

— მახლობლად ბნის ტყე იყო, გავიქეცი და იქ უნდა დაუ-
ძალუღიყუ... უცებ რაღაც კიკინი შემომესმა... დაუდგე ყური
და ციკინის ხმა იყო... ბიჭოს! ეს კაი ლუკმა გამიხნდა მეთქი,
ვიფიქრე, ცელქობას თავი დაუნებებუ... ხმა თანდათან ძლიერ-
დებოდა და კბილებმა კაწკაწი დამიწყო. გავინახე, ავიკრიფე
ფეხები და მივეპარე იმ ადგილს, საიდანაც ხმა მოდიოდა...
ბოლოს ციკინიც დავინახე. მე, სულელმა და თვალ-დამდგარმა,
არც ვაცივო, არც ვაცხელე და ერთი ჩემებურად გადავსტი,
რომ მსხვერპლი ქვეშ მომეგდო და მაგრად დამებუნა!. მაგ-
რამ, დასე უბედურობას! ფეხ ქვეშ ნიდაგი გამოქცა და
უკვებ ღრმა (რომში-კი სღართანი მოვიღე... როცა გონება შე-
მოვიკრიფე, ფეხები თოკით გამხლართოდა და სამარობა აღარა
მქონდა... დავადე ჰირი და მოვრთე ღრიალი... ამ ევირილზე
მონადირეებმა მოიბრინეს და, რა ნახეს ჩემი მდგომარეობა,
ხითხითი და მხიარულება შეუდგათ. მერე გაცხარებული ლა-
ხარაკი და მსადება დაიწეს და მალლა ამომათრიეს. დარწმუ-
ნებული ვიყავი, რომ ფეხებს გამისწიდა და გამიშვედნენ;
მადლობის ნიშნად შევბლაღვე. მაგრამ იმ ბოროტებმა სი-
ცილი დამაუარეს, მახსარად ამიგდეს და, გაშვების ნაცვლად,
რკინის გალიაში შემამწვედიეს, წამიყვანეს, სომალდის ერ-
დოზე მომათავსეს და, ვინ იცის, რამდენი ხანი მატარეს, სა-
ნამ ევროპაში მომიყვანდნენ!...

— უი, შე საცოდო, რამდენი ტანჯვა გამოგივლია!...
იქნება არა გაჭამეს რა იმ ხნის განმავლობაში?! ხომ შიძ-

შილით მოკვდებოდი, შე საწეალო!. შექურტულა გულისმან
ტვივრობით ბელურამ.

— როგორ არა, ჭამით-კი მაჭმევდენ და დიდის სიფრ-
თსილითა და მზრუნველობით მექცეოდნენ, რადგან რაც უფრო
კარგი შესედელობა შექნებოდა, იმდენად მეტ ფასად გამეიდ-
ნენ... მაგრამ „რად მინდა ტუსადს ალერსი, ეს მოვერობაა
ტკბილიო და ვინც ამ დღეში ჩამაგდო, ღვთისაგან იუოს
კრულიო“, სთქვა ლომმა და ამოიოსრა. ჩემი ქალაქში ჩამო-
უვანის დღე სწორედ შესანიძნავი დღე იყო. სკლად რამდენიმე
მუშტარი გამომიჩნდა და მშინჯავდნენ, მათგალიერებდნენ გა-
კვირვებით. ბოლოს ერთმა ცირკის ჰატრონმა მივიდა და
თორმეტ ფურად-ფურად კრკალში მახტუნებდა. ეს დიდ სიამო-
ვნებასა ჰკვირდა სასოგადოებას და ჩემ ჰატრონს დიდძალი
ფულიც შემოსდიოდა. მაგრამ ბოლოს მანც გაკატრდა და მე სა-
ჯარო ვაჭრობით გამეიდეს. იმ დღეს უკანასკნელად გამო-
მიუვანეს სათამაშოდ აუარებულ ხალხის წინ მუშტარს ძა-
ლიან მოვეწონე, ჩემი წონა ოქრო დაუთვალა ჩემში და აი
აქ მომიუვანა..

— რა გიჭირს მერე! აქაც სასოგადოების საეუარელი
ხარ, — წასწრულა ბელურამ: — ნეტავი მეც შენისთანა ჰატვი-
ცემაში ვიყო!..

ლომმა ამასე ზასუსი არ მასცა ბელურას. დაეშვა შირს
იატაკზე, შედიღური, ბანჯკვლიანი თავი თათებზე დაიდო, თვა-
ლები სადღაც სივრცეში მიანპურო და მჭმუნვარე ფაქრებს მიეცა..
ბელურამ უეურა, უეურა და, რაკი ლომმა სმა აღარ გასცა,
თავი დაანება, რომ ბევრი კითხვებით აღარ შეეწუსებინა და
კიდევ სხვა დროს ენახა. გამოფრინდა კალიიდან და თავის
მომძეებთან გაფრინდა თავისუფლად. ბელურას ფთხრილმა ლომი
ფიქრიდან გამოიუვანა. უდაბნოს დატყვევებულმა მეფემ მიმ-

ფრინავ ბედურას თვალი გაბუოლა, ღრმად და მწუსარედ ამოიწია
 ოსრბ და თვალებსე გამოუთქმელ მწუსარების ნისლი გადაუ-
 ფარა... ამჟამ ღომმა, უდაბნოს მუჟემ ერთ ნამკეკა ბედურას
 მენატრბ თავისუფლება და ბედნიერება.

თეო. კანდელაკი

ხარბი კატა

ივანე-არაკი

ერთხელ კატამ შეამჩნია:
 სიტვი ბუდეს აშენებდა;
 მაღლა იყო მეტიან შეტად,
 ბუმბულეებით ამშვენებდა.

გამოჩეკა რა ბღარტები,
 კატა აღარ ასვენებდა;
 მას სიმაღლე და სიშორე
 სრულეებით არ აშინებდა.

ერთს საღამოს სიდან ხეზე
 გადავიდა ძლივს წვადლობით.

მაგი კატაეუბნება:

ველარ მოხვალ შინ მშვიდობით!

— დაანებე, ჩამო დაბლა,

აქაცა გვაქვს საძოვოველი!

— ეკ მომწუინდა, აღარა მსურს,
 სსვა საჭმელსა აქ მოველი!

კატამ აღარ გაუგონა,
 მიცოცავდა, თათსა სცემდა;
 ჩამოუარდა ძირს ტრიალით
 და ხელს ძლივს-ღა იბრუნებდა!

ა. შანშიაშვილი.

კოლო და სწილო.

სრთხელ კოლომ უთხრა სწილოს: — „რა დიდი და ძლიერი ხარ ჩემთან შედარებით! ათასჯერ უფრო ზორბა ხარ! თქმა არ უნდა, მაგ სიდიდითა და ღონით ათასჯერ ბედნიერი ხარ ჩემსევე!

— ნუ ამბობ ძაგას, — უთხრა სწილომ. — სძირად ვნატრობ, შენს ალაგას ვიყო და შენი გარეგნობა მქონდეს. რაღაში უნდა ვპოვებდე ბედნიერებას? რას მშატებს ჩემი სიდიდე და ძლიერება? ისევე ვცხოვრობ, როგორც შენ, ან სხვანაირად; მე სომ ამასთანავე ისეთივე სამბაკელი ვარ, როგორც ტანით მცირენი, ათას წილად სამბაკელი, ვიდრე შენ! რამდენი უნდა ვიზოწინო და ვისუნემო, რომ ვმლიო ჩემს სიმძიმეს და როგორმე ადგილიდან დავიძრო! შენ-კი მსუბუქად და

მარდად დასუსუნებ ჭაერში, რადგანაც თვით ჭაერი სხვა
 ეოველთვის უმაღ და სწრაფად შეკილიან კანნდე, საცა გინ-
 და! მე კი რამდენი უნდა ვიზღაზნო და ვიცე თავში, ვიდრე
 მივალ იქ, საცა მისასვლელი ვარ.

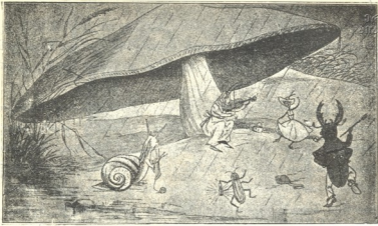
— დიად, მაგრამ, აბა, ახლა მე შემომხედე, — უპასუსა კო-
 ლომ, — როდესაც თამაშობის დროს უცაბედად ვისმე ახლო
 გავივლი, კაცი იქნება თუ ჰირუტევი, საკპარინია, მხოლოდ
 ოდნავ გააქნიოს ხელი და მაშინვე უნდა გავექრე. ჰატარა ბიჭი
 მსრესავს თავის ორის თითით და სამურვლის აღი მსწობს,
 ვითარცა ბოლს. ვეელას საზრდოდ მე ვარ გაჩენილი, ბუზიც კი
 ჩემის ჭამითა სუქდება!

— ჩემი ცხოვრება რიღათია უკეთესი? — უთხრა სწილომ. —
 ლომს და ვეუსვს ჩემსედ უჭირავს თვალი, თვით ფოცსვერნი
 და კატუნებიც კი მიბრიუვებენ სოლმე, როცა ბევრნი არიან
 ერთად; კაცმა ზომ დედაბუდანიად მოსწო ჩვენი გვარეულობა
 თავის ცეცსელ-მურქვეველის იარაღით! თუ ისე ადვილად და
 სწრაფად ვერა მკლავენ, როგორც შენ, სამაგიეროდ, ჩემი მტრე-
 ბი ღონიერები არიან და მე იმათ ისე ადვილად ვერ გადურჩები
 და დავეძალები, როგორც შენ! მერწმუნე, ღიღის სიამოვნებით
 გაგიცვლიდი ჩემ ბედს, რომ მოხერხდებოდეს.

კოლო მაინც არ ერწმუნებოდა და გუნებაში ფიქრობდა:
 „მხოლოდ იმიტომ ამბობს, რომ სთქვას რამე; სიბრალუღით
 მიუერებს ჩემის სიბეჩავის გამო და უნდა ვითომ მან უკემოს.“

უცებ მოისმა „ბუჭ, ბუჭ“ და სწილომ სიმწვავისაგან შეჭ-
 ბლავლა — ტევია შიგ უურის ძირში მოხვდა. ლელიანიდან გა-
 მოვიდა ორი ცხენოსანი და ხელ-ახლად ამოიღეს სწილო მი-
 ზანში. სწილო სიმწვავეთ შესტა ძაღლა და დაეცა; მონადი-
 რენი მიუსტნენ და დაახალეს თოფები.

„რა რიგ მისხარინ, რომ მე ახლა კოლო ვარ და არა
 სწილო!“ — სთქვა გუღმი კოლომ და გაიზუსუნა ლაღსა და
 თავისავით სუბუქ ჭაერში.

ჭიანჭველები.

ესე, დედილო, ამ მიწის გროვას რამდენი ჭიანჭველა ასვევია გარს, როგორ სწრაფად დარბიან აქეთ-იქით, თითქოს საქმეს აკეთებდნენ! აი, შეჭხედე, ერთი სამ თავისოდენა ჩაღას მიათრევს! — ეუბნებოდა დედას ჰატარა მარო.

— ისინი მართლა საქმეს აკეთებენ, შვილო, — მიუგო დედამ: — ეს ამბავი უფრო მინა ჭიანჭველების სახლია, თვითონ ააშენეს. ამ ჰატარა ჭიანჭველებისაგან ამოდენა შენობის მოწეობა ცოტა შრომას არ მოითხოვდა. ამათი სახლი ოც სართულიანი იქნება; ზოგი სართული შიგ მიწაშია, ზოგიც ზემოდან დაურილს მიწაში. თითოეული სართული რამდენსავე ოთახად არის დაყოფილი. ეს ოთახები შეერთებულია დერეფნებით. ზოგი ოთახი საკუჭნაოსათვისაა დანიშნული, ზოგიც ჭიანჭველის ჰატარა შვილებისათვის, რომელთაც უვლიან და

ეურს უკდებენ საგანგებოდ დაუენებული ჭიანჭველები. ისინი ისე ერთგულად უვლიან ჰატარა ჭიანჭველებს, როგორც გადია ჰატარა ბავშვებს.

ჭიანჭველების სადგომში მხოლოდ ერთად-ერთი დედა-ჭიანჭველაა, ანუ დედოფალი. როცა დედა-ჭიანჭველა მოძორდება ჭიანჭველების სადგომს და ცალკე დანახვდება, თავდა-ზირველად თვითონ ზრდის და უვლის თავისს შვილებს, მაგრამ, როცა ოჯახობა მოძრაულდება, მაშინ დედა ჭიანჭველის ზრუნვა მხოლოდ კვერცხების დებაა; დადის ბუდეში აქეთ-იქით და, სადაც მოუხდება, სდებს კვერცხებს. ეს კვერცხები ისეთი ზაწაწინებია, რომ უბრალო თვალთ ვერც კი შეამჩნევუნდა გითხრა, რომ ზოგი ჭიანჭველა ფრთიანია, ზოგი უფრთო. ფრთიანი ჭიანჭველა წამოიზრდება თუ არა, მაშინვე გაფრინდება, სტოვებს თავისს ძველს ბინას და შეუდგება საკუთარ ოჯახობის მოწუობას, იწუებენ კვერცხების დებას, მაძლეები კი ძალე იხოცებიან.

უფრთო ჭიანჭველებს მუშა ჭიანჭველები ჰქვიათ; იმათ საკუთარი ოჯახობა არა ჰქვავთ და მთელს თავის სიცოცხლეს ჰატარა დებისა და ძმების მოვლაში ატარებენ. დასდებს თუ არა კვერცხებს დედა-ჭიანჭველა, მუშა ჭიანჭველები მაშინვე აგროვებენ, იდებენ რაძდენსამე ერთად ზირში, აქეთ-იქით ატრიალებენ, ასველებენ და შემდეგ გადააქვთ ცალკე მომზადებულს ოთახში და იქ ერთად ალაგებენ; მაგრამ ამით საქმე არ თავდება, კარესა და შიანს ამინდში ზვეით ამოაქვთ მსუსე, ღამ-ღამობით ანუ ცუდ ამინდში გადააქვთ ძირის სართულში.

— დედილო, შენა სთქვი, რომ ჭიანჭველის კვერცხები ისე ჰატარებია, რომ თვალთაც ვერ დავინახავთო, აი, მესე ამ ჭიანჭველების სხლში როგორი დიდრონი კვერცხებია, ჭიანჭველებსე უფრო დიდი.

— ეს კვერცხები კი არა ფუძელები არის, ძვილო. კვერცხებიდან ზირდაზირ ჭიანჭველები კი არ გამოდინან, თავდაზირ-

ველად კვერცხები გარდიქმებიან მატლებად. აქ მუშა ჭიანჭველებს სხვა საზრუნავი უნდებათ. მატლები უნდა მუდმივ ჰკვებონ. სანამ ზოგიერთი მუშა ჭიანჭველა ამ მატლების გამოკვების ზრუნვაშია და ასხამენ ჰირში მოტკბილო სითხეს, სხვები ამ დროს დარაჯობენ; ისინი უკანა ფეხებზე სდგანან, მოძხადებულნი არიან, რომ მოახლოვებულს მტერს სიმკავე მიასხან. ჭიანჭველების სანუკარი საჭმელია წებოვანი მოტკბილო სითხე, რომელიც გამოდის ჰაწაწკინა მწერების — ბალახის ტილის ტახიდან. ამიტომ ჭიანჭველები ბინადრობენ ისეთს ადგილას, სადაც ამისთანა მწერი ბლომად იცის.

ჭიანჭველების მატლებისათვის, გამოკვების გარდა, საჭიროა სისუფთავეც; ამიტომ მუშა ჭიანჭველები იმათ სმირად ჭლოკავენ და ასუფთავენ. რამდენისამე ხნის შემდეგ, მატლები ფუმფლებად იქცევა. ეს ფუმფლებია ის მოგრო და თეთრი სხეულები, რომელსაც საზოგადოდ ჭიანჭველების კვერცხებს ეძახიან და რომელიც ფრიად სანუკარი საჭმელია ბულებებისათვის.

ფუმფლები საზრდოს არ საჭიროებენ, მაგრამ აქაც საჭიროა იმათი გადატანა სან მხესე და ხან ჭიანჭველების ღრმა სადგომში. როცა ფუმფლების ჭიანჭველებად გადაქცევის დრო მოვა, მუშა ჭიანჭველების დაუსმარებლად, მაშინაც არა კეთდება. რა: ისინი ფრთხილად ჭლრნიან ჰარკის ძაფებს, აკეთებენ ჰატარა ჭუჭრუტანას, საიდაიაც გამოდიან ჰაწაწკინა ჭიანჭველები, განვეულები სახვეველში, არტახებში, რომელსაც აცლიან მუშა ჭიანჭველები. ბოლოს, როცა ჰაწაწკინა ჭიანჭველები სრულიად გათავისუფლებიან, მუშა ჭიანჭველები ჰკვებავენ ახალგაზღვებს და, გამდლების მაგივრად, აღმზრდელები ჰხდებიან: ისინი ახწავლიან ჰატარებებს ეველაფერს, რაც კი უნდა იცოდეს ჭიანჭველამ, მუდამ უკან დანდვენ და ერთს

მშენიერს დღეს აღსრდილი და მოვლილი ჭიანჭველები განსწავლნი
 ლიან ფრთებს გასაფრენად; ამ დროს აღმსრდელი ჭიანჭვე-
 ლები ნაღვლიანად ჰქორდებიან თავიანთ აღსრდილებს, თი-
 თქოს უძმომთ განშორებაო, ნახად ეალერსებიან განშორების
 დროს.

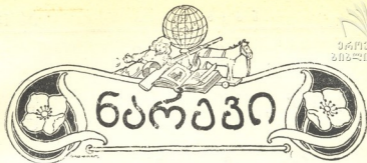
ზაწაწკინა ჭიანჭველების მოვლის გარდა, მუშა ჭიანჭვე-
 ლები სრუნავენ შენობის აგებისა და შეკეთებისათვის, აგრე-
 დვე სარჩოს მისაზოვებლად; როგორც ჰხედავ, საქმე ბლომად
 აქვთ, მხოლოდ საკვირველია, როგორ ასწრობენ უველაფერს.

ჭიანჭველები სხვა ცხოველებს თავს არ დაესხმიან, მაგ-
 რამ თუ ვინმემ კააჯავარა, მამაცურად იკერებენ მტრებს. ერთ-
 მანერთშიაც სშირად ომობენ. ჩვენში ჩვეულებრივი ჭიანჭვე-
 ლები შავი და მოწითანოა, რომელთა შორის მუდმივი ომია.
 ერთი კაცი იყო მოწამე ჭიანჭველების ბრძოლისა. მთელი
 გროვა მოწითანო ჭიანჭველებისა გაემართა შავ ჭიანჭველე-
 ბის უბნისაკენ, რომელთაც ბინა ჰქონდათ ბებურ მუხის ძირ-
 ში, სადაც ბლომად იყო ბალახის ტილები და მიწის ზატარა
 ჭიები. ამათ უნდოდათ შავი ჭიანჭველებისათვის მოხერხებუ-
 ლი ბუდე წაერთმიათ და თვითონ დასასლებულიყვნენ. ბრძო-
 ლა მოჰხდა დილით ადრე, როცა ჯერ კარვად გათენებულა არ
 იყო. მოწითანო ჭიანჭველების რაზმს ალბად ეგონა, ერთბაშად
 დავესხმით თავს მძინარე მტრებსაო; შავ ჭიანჭველების ბი-
 ნის ახლო იმათ დაინახეს ჩალა, დარჩომილი ჭიები და სხვა
 სანოვაგე; ცხადია შავ ჭიანჭველებს ომი არა სურთ და გა-
 დასასლებას აპირებენ, გაქცევის დროს დაფუანტათ სანო-
 ვაგეო; ასე ფიქრობდნენ ალბად მოწითანო ჭიანჭველები; გა-
 სარებულნი იუენენ, ადვილად გავიმარჯვებთო და აქეთ-იქით
 დაიფანტნენ, რომ მალე უომრად ხელთ ეგდოთ შავ ჭიანჭვე-
 ლების ბინა; მაგრამ უცებ საფრიდან გამოვიდნენ შავი ჭიან-
 ჭველების რაზმები; ისინი უთვალთვალებდნენ მტრებს საფრე-

ბიდან და გაფანტული სანოვაგე მხოლოდ სამხედრო სერვისში იყო. უცებ დაეცნენ მოწინააღმდეგეთა გაფანტულ რაზმს, ბევრი დაჭროცა და ბევრიც დაატყვევეს. გამარჯვების შემდეგ, შავ ჭიანჭველების შედამხედველობით, მოწითანო ჭიანჭველები იძულებული შეიქმნენ ეველა გაფანტული სანოვაგე გადაეწი-
დათ შავ ჭიანჭველების სადგომში, წაეღოთ აგრედვე დაჭრი-
ლი შავი ჭიანჭველებიც, ასე რომ შავმა ჭიანჭველებმა, არა
თუ გაიმარჯვეს, მუშაობაც-კი დააწყებინეს დატყვევებულ მო-
წითანო ჭიანჭველებს თავის სასარგებლოდ.

ლ. ბოცვაძე.

ა ნ ღ ა ზ ა

ჭკვა საქმით გამოჩნდება.

შ ა რ ა ღ ა

ზირველით ძაღლსა მიუსვით,
თუ მტერი შემოგვეზარა;
უკან დაიწევს წკაფ-წკაფა,
წინ გაუარდება შეფარა.

მეორეს ხარჯად იღებენ,
წისქვილს თუ დასაფქველია.
მთელი-კი მცენარე არის,
პურივით შესაჭმელია.

30 კ.

ა ჩ ი თ მ მ ბ ი კ შ უ ლ ი ა მ რ ც ა ნ ა

(ღარ. აბელიშვილისა)

სეზედ ჩიტები შეფრინდნენ. თუ თითო ტოტსედ თითო ჩიტი დაჯდებოდა, მაშინ ერთს ჩიტს აღარ ერგებოდა ტოტი და, თუ ორ-ორნი დასსდებოდნენ თითო ტოტსედ, მაშინ ერთი ტოტი ისე დარჩებოდა.

რამდენი ჩიტი და ტოტი იყო?

რეზუსი

4 100' ,

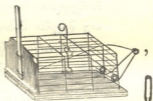

კეშირა

ს
მ
ს

ი

(წარმოდგენილი დარაშვილის მიერ)

ნი
ს
მ

იღმის
კოლის
სახელი.

80-11 და 80-12 №№-ში მოთავსებულ შარადის და რეზუსის აღსნა:

1.—სკაძი. 2.—ცხენს ვერაფერი დააკლეს, უნაგირი დაბმ-ტვრიესო.

ნაკადულის რედაქციაში და წ.-კ. საზ.

მაღაზიაში იყიდება შემდეგი წიგნები:

ზლაკრეპი, ვილჰელმ და იაკობ კრიმისა, ნაკადულის რედაქციის გამოცემა, ფასი . . 30 კ.

სომხის თავ გადასავალი, თსულება, მარკ-ტვენისა, გამოცემა ნაკადულის რედაქციისა, ფასი 50 კ.

რას გვიამბობს ოთასი. თსულება ზვენა-რიუსისა, გამოცემა ნაკადულის რედაქციისა, ფასი 20 კ.

მიიღება ხელის მოწერა

1910 წლის იანვრიდან 1911 წლის იანვრამდის.

საქმაწვილო სურათებიანი ჟურნალი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

წელიწადი მთავარი

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ **12** წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“
ლი* მკითრე წლოვანთათვის მოზრდილთათვის.

ვარდა ამისა 1910 წლის ხელის-მომწერლებს პრემიად მიეცემათ:

- I. დედამიწა და კუდიანი ვარსკვლავი, — ზღაპარი ევალდისა იქვესი სურათით. — II. მარჯნები, — ზღაპარი ევალდისა ოთხი სურათით.
- III. თორმეტი და, — ზღაპარი ევალდისა ერთი სურათით. — IV. ძარ-თული მხატვრული ასრუები კუბიკიჯა.

ჟურნალს ხელმძღვანელობს უწევს საგანგებოდ არჩეული სარედაქციო კომისია.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი. ნახევარის წლით სამი მან. სამზღვარ კარედ: წლიურად შეიდი მანეთი. ნახევარ წლით ოთხი მან.

მკითრე წლოვანთათვის 24 წიგნი სამი მან. — მოზრდილთათვის 12 წიგნი სამი მან. — ხელის-მოწერა შეიძლება წლიურად და ნახევარი წლით. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა მიიღება:

- 1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპ., ზუბალოვის სახ., № 8, ყოველ-ღღე 9 — 2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც.
- 2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მალა-ზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-აზნაურობისა.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის-მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე

გამომცემელი: თავ. პ. ი. თუმანიშვილი.